

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky **G., a.s.** so sídlom v B., IČO: X., zastúpenej advokátskou kanceláriou H., s.r.o. so sídlom v B., IČO: X., proti odporkyniam **1/ S. S.**, bývajúcej v Š., **2/ I. S.**, bývajúcej v K., **o zaplatenie 9 587,77 € s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 12 C 221/2010, o dovolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Nitre zo 6. decembra 2011 sp. zn. 6 Co 35/2011, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky **z r u š u j e** rozsudok Krajského súdu v Nitre zo 6. decembra 2011 sp. zn. 6 Co 35/2011 a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Nitra rozsudkom z 13. decembra 2010 č.k. 12 C 221/2010-110 zamietol návrh, ktorým sa navrhovateľka domáhala, aby súd uložil odporkyniam povinnosť zaplatiť jej do 3 dní 9 587,77 € a v rovnakej lehote tiež náhradu trov konania. V odôvodnení uviedol, že že S., a.s. a P. M. uzavreli 2. januára 2002 zmluvu o úvere, ktorou bol P. M. poskytnutý úver 600 000 Sk (ďalej len „úverová zmluva“). Odporkyne mali v danom prípade postavenie ručiteľiek. S., a.s. a navrhovateľka uzavreli 21. decembra 2005 zmluvu o postúpení pohľadávok v zmysle § 524 Občianskeho zákonníka, ktorou bola predmetná pohľadávka postúpená na navrhovateľku. Súd prvého stupňa dospel k záveru, že v danom prípade bol poskytnutý spotrebiteľský úver v zmysle zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, úverová zmluva má povahu spotrebiteľskej zmluvy a ňou založený vzťah občianskoprávny charakter. So zreteľom na to posudzoval účinky odporkyňami vnesenej námietky premlčania podľa ustanovení § 100 ods. 1 a 101 Občianskeho zákonníka. Vzal na zreteľ, že splatnosť úveru nastala 5. augusta 2004 a všeobecná trojročná premlčacia lehota v zmysle § 101 Občianskeho zákonníka uplynula 5. augusta 2007. Návrh na začatie konania, ktorý bol na

súde podaný až 6. augusta 2008, súd prvého stupňa zamietol, lebo odporkyne sa účinne dovolali premlčania návrhom uplatneného práva.

Na odvolanie navrhovateľky Krajský súd v Nitre rozsudkom zo 6. decembra 2011 sp. zn. 6 Co 35/2011 napadnutý rozsudok potvrdil. Uviedol, že rozsudok súdu prvého stupňa a konanie, ktoré mu predchádzalo, preskúmal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) a napadnutý rozsudok potvrdil ako vecne správny (§ 219 O.s.p.). Odvolací súd zrekapituloval skutkové zistenia súdu prvého stupňa a osobitne sa zaoberal otázkou charakteru právneho vzťahu založeného úverovou zmluvou. Podľa jeho právneho názoru bol úverovou zmluvou založený obchodnoprávny vzťah, na podstate ktorého nič nezmenilo ani postúpenie pohľadávky. Ručenie v týchto vzťahoch je Obchodným zákonníkom upravené komplexne, preto aplikácia ustanovení Občianskeho zákonníka upravujúcich ručenie neprichádzala do úvahy. P. M. písomne uznal svoj dlh 11. februára 2002 a účinky tohto právneho úkonu sa vzťahovali aj na odporkyne. Od uvedeného dňa začala plynúť štvorročná premlčacia doba, ktorá uplynula 11. februára 2006. Keďže navrhovateľka uplatnila právo na súde až 6. augusta 2008 a odporkyne vzniesli námietku premlčania, bolo potrebné zohľadniť právne účinky premlčania (zánik nároku) a napadnuté rozhodnutie potvrdiť napriek tomu, že prvostupňový súd dospel k nesprávnym záverom ohľadne právnej povahy vzťahu založeného úverovou zmluvou a tiež ohľadne plynutia premlčacej doby. So zreteľom na zánik nároku sa odvolací súd nezaoberal ďalšími odvolacími námietkami navrhovateľky.

Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala navrhovateľka dovolanie s odôvodnením, že v konaní jej bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p. v spojení s § 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p.) a napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). K odňatiu možnosti pred súdom konať došlo v dôsledku nerešpektovania ustanovenia § 213 ods. 2 O.s.p. Súd prvého stupňa pri posudzovaní právnych účinkov odporkyňami vznesenej námietky premlčania vychádzal z ustanovení § 100 a 101 Občianskeho zákonníka, odvolací súd ale rozhodnutie založil na aplikácii § 323, 397 a 407 ods. 1 Obchodného zákonníka bez toho, aby navrhovateľke vytvoril procesnú možnosť vyjadriť sa k možnému použitiu týchto ustanovení. Podstata nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) spočíva podľa názoru dovolateľky v prijatí nesprávnych právnych záverov v otázke účinkov vznesenej námietky premlčania. Podľa jej názoru odvolací súd prehliadol, že úver bol v celom rozsahu splatný až dňom doručenia žiadosti o okamžité splatenie úveru (13. augusta 2004), a preto až

14. augusta 2008 začala plynúť premlčacia doba. Odvolací súd teda dospel k nesprávnemu záveru, že premlčacia doba začala plynúť (už) od uznania dlhu P. M. a že došlo k premlčaniu návrhom uplatneného práva. Z týchto dôvodov dovolateľka žiadala napadnuté rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Odporkyne sa k dovolaniu písomne nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpená v súlade s § 241 ods. 1 O.s.p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti rozsudku. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p.

Dovoláním napadnutý rozsudok nevykazuje znaky rozsudkov uvedených v § 238 ods. 1 až 3 O.s.p., preto prípustnosť dovolania navrhovateľky z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

So zreteľom na obsah dovolania a vzhľadom na § 242 ods. 1 O.s.p. dovolací súd skúmal, či v konaní na súdoch nižších stupňov nedošlo k procesným vadám v zmysle § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval

ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Dovolateľka vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. nenamietala a v dovolacom konaní vady tejto povahy nevyšli najavo. Prípustnosť jej dovolania preto z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

Navrhovateľka namieta, že v konaní jej bola odňatá možnosť pred súdom konať. Dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., je procesne nesprávny postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odníme možnosť realizovať jeho procesné oprávnenia priznané mu v tomto konaní za účelom zabezpečenia účinnej ochrany práv účastníka občianskeho súdneho konania.

V zmysle § 213 ods. 2 O.s.p. odvolací súd vtedy, keď je toho názoru, že sa na vec vzťahuje ustanovenie právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je pre rozhodnutie veci rozhodujúce, je povinný vyzvať účastníkov konania, aby sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadrili. K právnym dôsledkom nerešpektovania tohto ustanovenia zákona sa už Najvyšší súd Slovenskej republiky vyjadril v rozhodnutí z 27. októbra 2010 sp. zn. 5 Cdo 322/2009, ktoré bolo pod č. 33/2011 publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (viď tiež www.nsud.sk). Najvyšší súd Slovenskej republiky v ňom konštatoval, že „pokiaľ odvolací súd nevyzval účastníka konania v zmysle § 213 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku v znení účinnom od 15. októbra 2008, aby sa vyjadril k možnému použitiu tohto ustanovenia právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je podľa názoru odvolacieho súdu pre rozhodnutie vo veci rozhodujúce, odňal účastníkovi konania možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Závery, ku ktorým dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky v označenom rozhodnutí, sú opodstatnené aj v preskúvanom prípade.

V prejednávanej veci súd prvého stupňa konštatoval, že právny vzťah, z ktorého sa vyvodzuje návrhom uplatnený nárok, bol založený úverovou zmluvou majúcou charakter

spotrebiteľskej zmluvy. Na to nadviazal právnym názorom, že ide o občianskoprávny vzťah, predmetom ktorého je poskytnutie spotrebiteľského úveru, preto pri posudzovaní daného vzťahu nemožno aplikovať Obchodný zákonník, ale je potrebné postupovať podľa ustanovení Občianskeho zákonníka (konkrétne podľa § 101 Občianskeho zákonníka). V nadväznosti na to vychádzal zo záveru, že splatnosť úveru nastala 5. augustom 2004, všeobecná trojročná premlčacia doba uplynula 5. augustom 2007 a vzhľadom na odporkyňami vznesenú námietku premlčania nebolo možné navrhovateľke priznať premlčané právo, ktoré na súde uplatnila až 6. augusta 2008.

Na rozdiel od súdu prvého stupňa dospel odvolací súd k záveru, že v danom prípade ide o absolútny obchod (§ 261 ods. 3 Obchodného zákonníka) a právny vzťah, z ktorého navrhovateľka vyvodzuje voči odporkyňiam svoje právo na peňažné plnenie, má charakter obchodnoprávneho vzťahu. V dôsledku toho práva a povinnosti účastníkov tohto vzťahu a právne účinky ich konania nemožno kvalifikovať podľa Občianskeho zákonníka, ale ich treba posudzovať podľa noriem Obchodného zákonníka. Odvolací súd za rozhodujúce považoval uznanie záväzku P. M. v zmysle § 323 Obchodného zákonníka, lebo odo dňa tohto uznania začala plynúť štvorročná premlčacia doba (§ 397 Obchodného zákonníka).

Ustanovenia Obchodného zákonníka, ktoré považoval odvolací súd za rozhodujúce pre posúdenie veci, neboli pri dovtedajšom rozhodovaní na súde prvého stupňa použité. V súlade s § 213 ods. 2 O.s.p. mal preto vyzvať účastníkov konania, aby sa k ich možnému použitiu vyjadrili. Zo spisu vyplýva, že odvolací súd takto nepostupoval a navrhovateľke nevytvoril procesnú možnosť vyjadriť sa k novej aplikácii predmetných ustanovení. Procesný postup odvolacieho súdu mal v dôsledku toho za následok odňatie možnosti navrhovateľky pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Táto procesná vada konania je dôvodom, so zreteľom na ktorý musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť.

Dovolací súd na tomto základe dospel k záveru, že dovolanie navrhovateľky je nielen prípustné, ale aj opodstatnené. So zreteľom na to zrušil dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1 O.s.p.) bez toho, aby sa zaoberal námietkou dovolateľky, že napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, koná ďalej o veci. Pritom je právny názor súdu, ktorý rozhodoval o dovolaní, záväzný. V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 12. júla 2012

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková